

3) *It lasted for a brief moment and subsided gradually until everything was quiet again* [Carlos Castaneda, p. 38]; *She did not answer* [Ibid, p. 4].

4) *I was jotting down my impressions of the surroundings when don Juan, after a long silence, suddenly spoke in a dramatic tone* [Carlos Castaneda, p. 113]; *After a moment's silence, as if wanting to change the subject, he stood up and pointed to his suit* [Ibid, p. 60]; *After a very long pause his face brightened up and he smiled* [Ibid, p. 109].

Полілексемні репрезентації позначені гетерогенністю, вони омовлюють кількісні (5), якісні (6) та кількісно-якісні (7) ознаки СС. Наприклад:

5) *We walked in silence for a moment* [Carlos Castaneda, p. 85]; *He remained quiet for a long time, and I thought my questions were annoying him* [Ibid, p. 6]; *We rested in silence for some time. He made a long pause; he stared at me in a friendly way* [Ibid, p. 92].

6) *"Genaro will see you tomorrow morning", don Juan said. "Now you must sit here in total silence". We did not say another word. After hours of silence I fell asleep* [Carlos Castaneda, p. 93].

7) *After a very long, uneasy pause I felt compelled to ask him...* [Carlos Castaneda, p. 83]; *A few minutes of uneasy silence followed before don Juan spoke again* [Ibid, p. 60]; *We stayed there, in that strange, unfriendly room, for a long time, in total silence* [Ibid, p. 134]; *We stayed there, in that strange, unfriendly room, for a long time, in total silence* [Ibid, p. 134].

Перевага у текстах надається кількісним (а) характеристикам мовчання, якісні (б) характеристики значно поступаються, наприклад: а) *Lasted for a brief moment; quiet for long time; a long pause; a moment's pause; quite for more than an hour; quite for about fifteen minutes; a long silence; huge silence;* б) *uneasy silence; total silence; habitual silence; absolute silence; polite silence; forced silence; complete silence; relaxed silence.*

Силенціальна ситуація включає омовлення як СЕ, так й інші невербальні дії (8). Наприклад:

8) *We remained quiet for more than an hour, then we started walking again* [Carlos Castaneda, p. 28]; *We remained quiet for a moment and then began walking again* [Ibid, p. 98]; *Each stayed for a moment, in complete silence, until someone else showed up* [Ibid, p. 71]; *After a moment's silence, don Juan signaled me to start walking* [Ibid, p. 99]; *They were getting up to leave after having sat in polite silence for a few minutes* [Ibid, p. 38]; *He paused for a moment and looked at me as if he wanted to judge the effect of his words* [Ibid, p. 43].

Силенціальний ефект, як психологічний пуант, має свої витoki, причини породження; його нульовий денотат потребує осмислення та розуміння безмов'я (9). Наприклад:

9) *There was a long silence, as she obviously tried to put her thoughts in order* [Carlos Castaneda, p. 102]; *I was extremely silent for a moment, perhaps due to the silence around me* [Ibid, p. 75]; *There was a moment of silence. She was obviously assessing my reaction* [Ibid, p. 31]; *There was a long silence. I was numb, shocked, yet my awareness was as keen as it had ever been* [Ibid, p. 100]; *There was a long silence. I did not know what else to say* [Ibid, p. 117].

Мовчання репрезентується у суцесивності інтерактивних дій персонажів (10). Наприклад:

10) *La Gorda did not answer when I asked her that. There was a long silence. She excused herself, saying that she had to make breakfast; it was already morning* [Carlos Castaneda, p. 82]; *There was a long and forced silence. Florinda smiled, playing with the tip of her long braid. She said that I had had enough* [Ibid, p. 142]; *I broke the long silence and voiced my concern* [Ibid, p. 82].

Як бачимо, суб'єктами безмов'я виступають як окремі персонажі і групи людей, так і персоніфіковані артефакти та явища природи. Таким чином, параметри силенціальних ситуацій у художньому дискурсі охоплюють квантитативні та кваліфікативні оцінки СЕ, його витoki та актанти комплексних вербально-невербальних дій.

Подальше вивчення силенціальних ситуацій є вельми актуальним для розпізнання онтологічного, лінгвістичного та психологічного буття силенціального ефекту.

Література

1. Castaneda, Carlos. *The Teachings of Don Juan: A Yaqui Way of Knowledge*. – Berkley: U of California P, 1998. – 155 p.

КВАНТИТАТИВНІ ПАРАМЕТРИ НОМІНАЦІЙ КОНЦЕПТУ “ГУМОР”

Досліджується парадигма номінацій на позначення гумористичного ефекту. Подаються квантитативні параметри базового слова *humour* та його анонімів. Намічаються перспективи дослідження.

У статті розглядаються питання гумору (*об’єкт дослідження*), квантитативні параметри його базових та маргінальних номінацій (*предмет*). Актуальність теми зумовлена сучасними тенденціями до осмислення проблем концептуалізації, категоризації, тлумачення дієвості лінгвальних та екстралінгвальних чинників.

В сучасній лінгвістиці увага фокусується на дослідженні аспектів комунікації: вивчаються не тільки письмові тексти, але й усна розмовна мова, не тільки вербальні, але й невербальні форми комунікації, не тільки серйозні, але й так звані несерйозні висловлювання.

Енігматична сутність гумору викликає інтерес різних вчених, а серед них – психологи (М. Минский, З. Фрейд) та філологи (М.М. Бахтин, Д.С. Лихачев, П. Пави, В.Я. Пропп, С.І. Походня, В.О. Самохіна, Е.Ю. Титаренко). Гумор є складною естетико-мислительною категорією. Його алоніми представлені широким спектром метазнаків. Особливу увагу вчених привертають проблеми співвідношення сатири, іронії та гумору – їх сутність, соціальна значимість та механізм взаємодії. Сатира та іронія відрізняються емоційним характером незадоволення. Сатира виражає модальність у відкритій формі, іронія – в скритій. (Під модальністю розуміємо суб’єктивно-оціночне ставлення автора до референтів мовлення, співбесідника й самого себе).

Питання про суміжність комічного, гумористичного, іронічного та сатиричного заслуговують на особливу увагу. Неправомірним вважаємо обмеження “лінгвістичного” буття гумору тільки грою слів, бо існують інші засоби позначення гумористичного ефекту.

З метою розпізнання границь гумору проводимо спробу визначення квантитативних параметрів зазначеного концепту. Для цього з словника А. Хорнбі виписуються алоніми слова *humour*, потім – алоніми алонімів цього слова. Алоніми сприймаються за семантичні множники та вираховується семантична дистанція між ними. Див.:

<i>Humour</i>	– the capacity to see and appreciate funny and amusing thing; – the quality of being funny or amusing; what is ridiculous and laughable ; – the temporary state of mind of a person, a passing mood or frame of mind ; –/old use/ one of certain liquids supposed to be in the body, thought to determine a person’s mental and physical quality
<i>Funny</i>	– causing fun or amusement ; strange , queer , difficult to understand
<i>Amusing</i>	– to amuse /v./ to make cheerful and happy , smiles and laughter ; cause the mind to be employed in a pleasant way
<i>Ridiculous</i>	– worthy of ridicule, absurd , unreasonable
<i>Laughable</i>	– amusing, cause laughter
<i>Mind</i>	– that part of the person that thinks, feels and wants; what one thinks or feels; one’s thoughts, opinions , wishes
<i>Liquid</i>	– substance that is neither solid nor a gas
<i>Strange</i>	– not previously known, seen; unusual, puzzling , remarkable , unaccustomed
<i>Queer</i>	–strange, odd , open to suspicion, skill, doubtful , out of sorts, unwell
<i>Difficult</i>	– not easy, hard to do, requiring effort, skill, strange force; troublesome , causing worry or anxiety
<i>Cheerful</i>	– happy and contented; bright, pleasant, bringing happiness
<i>Happy</i>	– fortunate, lucky, feeling or expressing pleasure; well-suited to the occasion
<i>Absurd</i>	– foolish, silly, unreasonable , causing people to laugh
<i>Unreasonable</i>	– not having reason; not sensible; absurd
<i>Opinion</i>	– mind ; what one thinks about

Слово *humour* експлікується анонімами трьох груп за інтенсивністю їх представлення:

- 1) *humour* /7/, *funny* /5/, *amusing* /5/, *ridiculous* /3/,
laughable /3/, *a state of mind* /2/, *liquid* /1/.
- 2) *strange* /4/, *queer* /5/, *difficult* /3/, *cheerful* /3/,
happy /2/, *unreasonable* /2/, *absurd* /2/, *opinion* /2/.
- 3) *puzzling* /1/, *remarkable* /1/, *unaccustomed* /1/.

doubtful /1/, *troublesome* /1/, *wellsuited* /1/, *odd* /1/.

Індекс в дужках вказує на кількість алонімів, за якими *humour* співвідноситься з одноіменною категорією. Ядерні та периферійні маркери категорії гумору визначаються за формулою семантичної дистанції (D) між алонімами $D = 1 - \frac{2q}{A+B}$, в якій q – спільні значення слів-кореляторів, $A + B$ – сума

усіх їх значень. Дистанція між алонімами змінюється залежно від суми спільних значень. Так, при збільшенні спільних значень семантична дистанція між алонімами зменшується. Пор. слова *humour and amusement* $q = 3$, $A = 7$, $B = 5$ (q – *amuse, mind, laughable*).

$$D = 1 - \frac{2 \times 3}{7 + 5} = 1 - \frac{6}{12} = 0,5.$$

І, навпаки, при зменшенні кількості спільних значень семантична дистанція між алонімами зростає. Пор. слова *humour, liquid*, їх $q = 1$ (*liquid*):

$$D = 1 - \frac{2 \times 3}{7 + 1} = 1 - \frac{2}{8} = 0,75.$$

Відсутність спільних значень (q) вказує на семантичне розходження, наприклад, алонімів *humour and puzzling* ($q = 0$). Пор.

$$D = 1 - \frac{1 \times 0}{7 + 1} = 1 - 0 = 1.$$

Виявлення семантичних дистанцій між словами зазначеного поля об'єктивує наявність корпусів ядерних та периферійних алонімів зазначеної категорії.

Ядерні алоніми: *amusing* 0,5; *funny* 0,66; *mind* 0, 75; *liquid* 0,75; *laughable* 0,8; *absurd* 0,8.

Периферійні алоніми: *difficult* 1; *puzzling* 1; *cheerful* 1; *remarkable* 1; *happy* 1; *unaccustomed* 1; *unreasonable* 1; *doubtful* 1; *queer* 1; *strange* 1.

До слова *humour* тяжіють алоніми *amusing* = 0,5, *funny* = 0,66, *laughable* = 0,8, *liquid* = 0,75, *mind* = 0,75. Алонім *liquid* “рідина в крові” нагадує про етимологічні витoki *humour*. Інші алоніми дистантують від домінантної лексеми. Ядерні та периферійні позначення концепту ГУМОР свідчить про те, що гумор – це складне явище, суб’єктивне та сугестивне тлумачення референтів.

Перспективним вважаємо подальше дослідження гумористичного дискурсу – його концептуальних та категоріальних представлень у різних мовах.

Література

1. Кобякова І.К. Креативне конструювання вторинних утворень в англomовному художньому дискурсі: Монографія. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 128 с.

УДК 378.14

КОВАЛЕНКО Н.Л.
(Дніпропетровськ)

ДО ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОСТАНДАРТІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ ВНЗ

У статті дається загальна характеристика особливостей навчального процесу оволодіння іноземними мовами на сучасному етапі впровадження євростандартів, визначаються цілі і задачі впровадження інноваційних методик оволодіння різними видами мовленнєвої діяльності. Виділені деякі недоліки традиційної організації процесу навчання та запропоновані заходи щодо оптимізації навчального процесу при вивченні іноземних мов у немовних ВНЗ.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, на політичному, соціально-економічному, науковому та освітньому рівнях, входження її у єдиний європейський простір, безумовно визначають відповідний розвиток системи вищої освіти. У цих умовах саме рівень та якість підготовки кадрів стають найважливішими чинниками та необхідною передумовою ефективного вирішення завдань економічного розвитку держави.

Сьогодні необхідний фахівець “нового типу” – професійно і соціально мобільний, який має глибокі професійні знання за фахом, володіє економічними і правовими знаннями; здатний до творчості, самовдосконалення, готовий до роботи в ринкових умовах праці та до гострої конкуренції.

Вибір Україною курсу на входження в європейський економічний та освітній простір, інтернаціоналізація ділових стосунків у різних сферах діяльності людини підвищує попит на випускників